

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
Тренінг «Моя громадянська позиція»
на 2025-2026 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	1 курс, I семестр
Освітня програма/спеціалізація	Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Спеціальність	В 11 Філологія (за спеціалізаціями)
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Ступінь вищої освіти	Бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Пивоварська Ксенія Каринівна
к.філос.н.,
завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук

Контактний телефон	+38-063-999-2055
Електронна адреса	lumpen@meta.ua
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна: http://www.culture.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Сформувати у здобувачів вищої освіти розуміння цінності демократичного вибору, вміння формувати і відстоювати власну світоглядну та громадську позицію, діяти соціально відповідально та свідомо, зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства
Тривалість	3 кредити ЄКТС/90 годин (практичні заняття 36 год., самостійна робота 54 год.).
Форми та методи навчання	Тренінгові заняття в аудиторії. Рольові ігри, симуляційні ігри, дебати, мозкові штурми, кейс-метод, робота з документами, написання есе. Самостійна робота поза розкладом, підготовка доповідей і презентацій
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з презентаціями та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота
Пререквізити	-
Постреквізити	ОК «Практична психологія», ОК «Українська мова (за професійним спрямуванням)», ОК «Тренінг: мова, культура, традиція»
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
ПР 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства. ПР 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, причетниками різних політичних	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>поглядів тощо. ПР 18. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.</p>	<p>необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно. ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.</p>

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Теоретичні основи демократичного устрою		
Тема 1. Демократія: історія та сучасність. Демократичні процеси в Україні	Тренінг, евристична дискусія. Міні-опитування. Міні-лекція. Робота з документами	Підготовка доповіді або презентації за темою. Підготовка до дискусії «Навіщо мені потрібна демократія?»
Тема 2. Громадянин і держава: відносини взаємозалежності. Соціум та його структура	Тренінг, рольова гра. Кейс-метод. Мозковий штурм. Міні-лекція	Підготовка доповіді або презентації за темою.
Тема 3. Права, свободи та відповідальність молоді	Тренінг. Есе «Від яких свобод я можу відмовитися?». Аналіз правничих текстів і документів. Міні-лекція	Підготовка доповіді або презентації за темою. Актуалізація знань з правознавства. Підготовка до дискусії «Чи бувають права без обов'язків?»
Тема 4. Цінності та навіщо вони потрібні. Ієрархія цінностей	Тренінг, рольова гра. «Мозковий штурм». Групова дискусія. Міні-лекція	Підготовка доповіді або презентації за темою. Есе «Мої цінності»
Тема 5. Свідоме	Тренінг-симуляційна гра «Світ Громад:	Підготовка доповіді або презентації

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
лідерство	Акселератор III». Групове обговорення	за темою. Підготовка до дискусії «Лідер VS послідовники: хто головний?»
Модуль 2. Практика свідомого громадянства		
Тема 6. Аргументація як спосіб відстояти свою позицію	Тренінг-проведення дебатів. Евристична дискусія. Групове обговорення	Підготовка доповіді або презентації за темою. Дискусія «Недопустимі аргументи та як із ними боротися».
Тема 7. Теорія та практика прийняття рішень	Тренінг по використанню квадрату Декарта, моделі Кеневін, постановці SMART-цілі. Ділова гра. Міні-лекція	Підготовка доповіді або презентації за темою. Підготовка до дискусії «Ціна помилки»
Тема 8. Критичне мислення для молоді Стереотипи та упередження	Тренінг «Стереотипи серед молоді». Групова дискусія. Міні-лекція. Робота з документами	Підготовка доповіді або презентації за темою. Виконання практичного завдання «Боротьба зі стереотипами».
Тема 9. Громадянське суспільство: методи впливу на державу. Електронна демократія та її можливості. Добросовісність та антикорупція	Тренінг з практичною компонентою. Кейс-метод. Мозковий штурм. Міні-лекція. Мотиваційні завдання. Дискусія «Корупція в Україні: шляхи подолання»	Підготовка доповіді або презентації за темою. Пошук доступних для студента шляхів використання електронної демократії

Інформаційні джерела Основні

1. Берроуз Гріг Демократія: від теорії до практики. Підручник курсу / пер. з англ. Ірина Бабаніна. Міжнародна фундація виборчих систем, 2018. 284 с.
2. Громадянська освіта в умовах війни. Додаткові матеріали до методичного посібника до курсу громадянської освіти “3D Демократії: думаємо, дбаємо, діємо”, для учнів 10-го класу закладів загальної середньої освіти. / О. Волошенюк, Г. Горленко, П. Кендзьор та ін. За ред. П.Кендзьора. 2023, 57 с.
3. Державна політика сприяння розвитку громадянського суспільства. Методичні рекомендації / А. О. Красносільська, М. В. Лациба, 57 А. В. Волошина, В. О. Купрій, Н. М. Чермошенцева, О. Л. Ващук. Київ: Агентство «Україна», 2013. 180 с.
4. Доморослий В. І. Основи демократії: навчальний посібник. Умань : ВВЦ «Візаві», 2021. 158 с.
5. Ключко К., Колесник Л. Громадянська освіта: мистецтво творити зміни. Київ : Компринт, 2020. 74 с
6. Косілова О.І. «Озброєна демократія» – засіб проти авторитаризму? *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. №7. С. 78–82
7. Мій Парламент: розумію і впливаю. Методичний посібник з громадянської парламентської просвіти для роботи з дітьми та молоддю / Гриньова М., Іванюк І., Паращенко Л., Юрчишин Л. За загальною редакцією Паращенко Л. Київ, 2020. 96 с.
8. Основи демократії : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Третє видання, оновлене і доповнене / За заг. ред. А. Ф. Колодій. Львів : Астролябія, 2009. 832 с.
9. Пивоварська К.С. Гейміфікація в громадянській освіті на прикладі симуляційної гри «Світ громад: Акселератор III». *Вища школа*. 2022. №7-9. С. 26–35
10. Юрченко О.А., Філіпчук К.В. Права людини і демократія: загрози глобального характеру. *Legal Bulletin*. 2023. № 1 (7). С. 26–39.

Додаткові

1. Громадянська освіта: теорія і методика навчання. URL: https://ippo.edu.te.ua/files/gromad_osvita/resursy/08_grom_osvita_teorija_metodyka.pdf.
2. Дем'янчук О. Політична освіта. Місток між державою та громадянським суспільством. *Громадянське суспільство: проблеми теорії та практики*. К. : НаУКМА, 2008. С. 69.
3. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Частина 3: Електронна демократія: основи та стратегії реалізації / Н.В. Грицяк, А.І. Семенченко, І.Б. Жилияєв. Київ : ФОП Москаленко О. М., 2017. 84 с.
4. Інститут громадянської освіти НаУКМА. URL : www.ukma.edu.ua/index.php/science/tsentri-ta-laboratoriji/institut-gromadyanskoji-osviti.
5. Сучасний стан, пріоритети та перспективи розвитку системи громадянської освіти в Україні. *Центр Разумкова*. Авторський колектив Ю. Якименко (керівник), П. Стецюк (координатор проєкту), І. Балуба, А. Биченко, Д. Добровольський, В. Замятін, О. Литвиненко, М. Міщенко. Київ, 2023 р. URL : <https://razumkov.org.ua/images/2023/12/18/2023-POLIT-OSVITA.pdf>.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office
- Будь-який інтернет-браузер з доступом у мережу

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти. Роботи, здані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається з дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh-orgu-osv-proc.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти

https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/por-likvid-akad-zaborgovanosti.pdf>

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватися в режимі онлайн.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, зокрема недопущення академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування під час поточного та підсумкового контролю. Списування під час контрольних робіт і поточних тестів заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття. У ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента

https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf

Положення про академічну доброчесність

https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf

Положення про запобігання випадків академічного плагіату

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh-zapob-akad-plagiat.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти

https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти

https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/11/polozh_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти

<http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/10/polozh-vyznan-rezv-informal-neformal.pdf>

інфографіка (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта)
<https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>

Можливість перезарахування окремих тем/модулів навчальної дисципліни за результатами навчання здобутих шляхом неформальної/інформальної освіти відповідно до тематики навчальної дисципліни: платформа Prometheus <https://prometheus.org.ua/> , платформа EdEra <https://ed-era.com/> , платформа Coursera <https://www.coursera.org/> , платформа RWS <https://www.rws.com/> та ін.

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyly-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozhennya-pro-apel-pidscontr.pdf>

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції

<https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба <https://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ

<https://puet.edu.ua/other-divisions/studentykyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <https://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyediyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-5): відвідування занять (2x5=10 балів); захист виконаних практичних завдань (1x5=5 балів); виконання навчальних завдань (1x5=5 балів); доповіді з презентаціями та їх обговорення (2x5=10 балів); тестування (1x5=5 балів); поточна модульна робота (16 балів)	50
Модуль 2 (теми 6-9): відвідування занять (2x5=10 балів); захист виконаних практичних завдань (1x5=5 балів); виконання навчальних завдань (1x5=5 балів); доповіді з презентаціями та їх обговорення (2x5=10 балів); тестування (1x5=5 балів); поточна модульна робота (16 балів)	50
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
Навчальна	Написання рефератів, створення презентацій, методичних матеріалів, виконання нетипових завдань, написання есе	10
Науково-дослідна	участь у роботі предметних наукових гуртків; проблемних груп, секцій, лабораторій; участь у виконанні держбюджетних або госпрозрахункових наукових робіт; проведення досліджень у межах творчої співпраці кафедр, факультетів; роботу в студентських інформаційно-аналітичних і культурологічних центрах, перекладацьких бюро; рекламну, лекторську діяльність; написання статей, тез, доповідей, інших публікацій.	10

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни